

*До разової спеціалізованої вченої ради
у Донецькому Державному Університеті
внутрішніх справ
25015, м. Кропивницький, вул. Велика
перспективна, 1*

ВІДГУК

офіційного опонента – доктора юридичних наук, професора, начальника факультету забезпечення державної безпеки Київського інституту Національної гвардії України О.Ф. Кобзаря на дисертацію Пискуна Олександра Валерійовича «Адміністративно-правовий статус командувача Національної гвардії України», подану на здобуття ступеня доктора філософії з галузі знань 08 «Право» за спеціальністю 081 «Право»

Вивчення поданих Олександром Валерійовичем Пискуном матеріалів дисертації, а також ознайомлення з його публікаціями за обраною темою, дає підстави стверджувати, що автором проведено достатній науковий аналіз теми, яка є актуальною в теоретичному та практичному плані, виокремлено новизну, сформульовано висновки й пропозиції, що виносяться на захист.

Можна констатувати, що дисертант досягнув поставлених перед собою цілей, виконав роботу на належному науковому й методологічному рівні. Такий загальний попередній висновок підтверджується множиною основних критеріїв, за якими оцінюються такі наукові роботи.

Актуальність теми дослідження. Адміністративна реформа у сфері державного управління характеризується стрімкими та якісними змінами, пов'язаними з оновленням системи органів державної виконавчої влади. У той же час, реформування правоохоронних органів завжди залишалося «в тіні» бурхливих системних перетворень, не зважаючи на об'єктивну суспільну потребу щодо забезпечення стабільності у врегулюванні питань національної безпеки.

Зокрема, нові виклики національній безпеці країни, серед яких окупація росією в 2014 році частини Східних областей України й АР Крим та повномасштабне вторгнення на територію України 24 лютого 2022 року, зумовили необхідність укріплення військової складової в системі органів державного управління, серед яких Національна гвардія України відіграє ключову роль, будучи наділеною статусом військового формування з правоохоронними функціями.

Національна гвардія України виступає в якості провідного суб'єкта забезпечення національної безпеки, першорядне значення якої в системі органів забезпечення національної безпеки підкреслюється не тільки теоретиками права, але й фахівцями у галузі військового управління. Разом з цим, досягнення ефективної системи забезпечення національної безпеки за допомогою різноманітних правових, політичних, адміністративних та економічних методів неможливе без якісного та ефективного нормативно-правового забезпечення адміністративно-правового статусу командувача Національної гвардії України, від управлінської ролі якого залежить злагоджена й результативна робота всього механізму функціонування Національної гвардії України.

Науковий аналіз адміністративно-правового статусу суб'єктів державного управління навряд чи можна віднести до числа малодосліджених напрямків науки адміністративного права. Проблемні питання щодо з'ясування адміністративно-правового статусу органів державної влади та їх посадових осіб виступили предметом численних наукових досліджень фахівців у галузі адміністративно-правової науки, таких як: В. Б. Авер'янов, М. І. Ануфрієв, О. М. Бандурка, Ю. П. Битяк, І. Л. Бородін, С.С. Вітвіцький, В. В. Галунько, В. М. Гаращук, І. П. Голосніченко, С. Д. Гусарєв, С. М. Гусаров, Р. А. Калюжний, С. В. Ківалов, А. М. Колодій, А. Т. Комзюк, Т. О. Коломоець, В. К. Колпаков, О. В. Копан, І. Ф. Корж, О. В. Кузьменко, О. І. Миколенко, О. М. Музичук, В. Й. Пашинський, Б. М. Ринажевський, О. П. Рябченко, А. М. Синиця, О. Ф. Скакун, С. Г. Стеценко, О. Н. Ярмиш та ін.

Однак, спеціальні монографічні дослідження проблем адміністративно-правового статусу Національної гвардії України відображені в роботах невеликого кола науковців, серед яких: Ю.В. Аллеров, А.О. Буличев, Д.О. Горбач, А.В. Жбанчик, Д.М. Корнієнко, А.М. Куліш, В.В. Мацюк, О.А. Олещенко, А.В. Солонар, Д.Ю. Толстоносков тощо. Та не зважаючи на вагомий внесок вищевказаних учених у розвиток правової науки, слід констатувати відсутність єдиного комплексного монографічного дослідження проблем формування й реалізації адміністративно-правового статусу командувача Національної гвардії України, який є новим вектором наукового пошуку та потребує розкриття його характерних особливостей, пов'язаних із визначенням порядку призначення на посаду та звільнення з посади командувача НГУ, характеристикою його функціонального оснащення та специфікою виконуваних ним повноважень, механізмом прийняття та реалізації управлінських рішень і т.д.

Крім того, й дотепер нерозкритими залишаються актуальні питання адміністративно-правової науки, в частині визначення вимог до посади командувача Національної гвардії України; необхідності наділення статусом військовослужбовця НГУ першого заступника та заступників командувача Національної гвардії; доцільності надання військовослужбовцям Національної гвардії юрисдикційних повноважень щодо притягнення правопорушників до адміністративної відповідальності у мирний час; визначення правових підстав взаємодії Національної гвардії України з Управлінням державної охорони та іншими правоохоронними органами і т.д.

З огляду на викладене, теоретична й практична значимість дослідження адміністративно-правової природи та особливостей адміністративно-правового статусу командувача Національної гвардії України в умовах стрімкого реформування державного управління, а також вироблення шляхів з удосконалення механізму правового забезпечення цього статусу зумовили вибір теми даного дослідження.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Обрана тема

дисертаційної роботи безпосередньо пов'язана з виконанням завдань Стратегії розвитку системи Міністерства внутрішніх справ України до 2020 року, затвердженої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 15 листопада 2017 р. № 1023-р., у якій наголошено на необхідності упровадження сервіс-орієнтованого підходу в діяльності органів системи МВС. Тема відповідає пріоритетному напрямку «Удосконалення адміністративної діяльності суб'єктів владних повноважень» Стратегії розвитку Національної академії правових наук України на 2021–2025 роки, затвердженої постановою загальних зборів Національної академії правових наук України від 26 березня 2021 року №12-21, пп. 1, 8, 17 Тематики наукових досліджень і науково-технічних (експериментальних) розробок на 2020–2024 роки, затвердженої наказом Міністерства внутрішніх справ України від 11 червня 2020 року №454.

Тема дисертаційного дослідження затверджена Вченою радою Донецького юридичного інституту МВС України 25 листопада 2020 року (протокол № 5).

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації. У роботі О.В. Пискуна комплексно досліджено питання правового регулювання статусу командувача Національної гвардії України, отримано нові результати у вигляді наукових висновків, спрямованих на вирішення теоретичних і практичних питань, які складають зміст порушеної проблематики.

Викладені у вступі та розділах основної частини роботи положення, які стосуються постановки проблеми в цілому, окремих її аспектів, переконують в тому, що відповідні питання є теоретично і практично важливими, недостатньо у повній мірі розробленими в сучасній доктрині адміністративного права.

Об'єкт та предмет дослідження визначені, в цілому, коректно. Так, *об'єктом дослідження* виступають суспільні відносини, що виникають в процесі реалізації адміністративно-правового статусу командувача Національної гвардії України.

Предметом дослідження є адміністративно-правовий статус командувача

Національної гвардії України.

Об'єкт та предмет співвідносяться з метою і завданнями дослідження.

Метою дослідження є розробка теоретичних положень правового регулювання адміністративно-правового статусу командувача Національної гвардії України.

Для досягнення поставленої мети в дисертації сформульовано та вирішено такі основні *завдання*:

- розкрити актуальність проблематики адміністративно-правового статусу командувача НГУ;
- визначити поняття та виокремити характерні ознаки адміністративно-правового статусу командувача Національної гвардії України;
- сформулювати розуміння нормативно-правового забезпечення адміністративно-правового статусу командувача НГУ та з'ясувати його основні прогалини;
- розкрити загальні та спеціальні цілі реалізації адміністративно-правового статусу командувача Національної гвардії України;
- виокремити структурні підрозділи апарату Головного управління НГУ, діяльність яких спрямована на забезпечення реалізації повноважень командувача Національної гвардії та охарактеризувати їх компетенцію;
- надати науково обґрунтовані пропозиції щодо вдосконалення законодавчого забезпечення юридичної відповідальності у військовій сфері;
- визначити мету та напрямки взаємодії Національної гвардії України з правоохоронними органами в особливий період функціонування органів державної влади;
- проаналізувати досвід організаційно-структурної побудови військово-правоохоронних органів зарубіжних країн та визначити напрямки удосконалення адміністративно-правового забезпечення діяльності Національної гвардії України.

Загальний аналіз наукової праці та висновків дозволяє стверджувати, що *зазначені завдання дисертантом були виконані, а мета дослідження – досягнута.*

Достовірність та обґрунтованість наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих в дисертації. Зібраний теоретичний та емпіричний матеріал аналізується в роботі з використанням комплексу методів наукового пошуку.

Тож, методологічну основу роботи становлять сукупність загальних та спеціальних методів наукового пізнання. Їх застосування зумовлено системним підходом, що дає можливість досліджувати проблеми в єдності їх соціального змісту та юридичної форми. Аксіологічний підхід дозволив окреслити стан наукової розробки проблем адміністративно-правового статусу командувача НГУ (підрозділ 1.1). За допомогою логіко-семантичного методу поглиблено понятійний апарат, зокрема, з'ясовано сутність термінів «правовий статус», «правове положення», «правове становище», «правове забезпечення», «керівник», «очільник», «командир», «командувач» (підрозділи 1.1-1.3). Метод документального аналізу та формально-юридичний метод було використано під час: характеристики нормативно-правового забезпечення адміністративно-правового статусу командувача НГУ (підрозділ 1.3); визначення завдань та функцій командувача НГУ в процесі здійснення управлінської діяльності (підрозділ 2.1); визначення компетенції і повноважень командувача Національної гвардії України (підрозділ 2.2); аналізу особливостей юридичної відповідальності командувача Національної гвардії України (підрозділ 2.3). За допомогою методу групування та структурно-логічного методу охарактеризовано принципи реалізації адміністративно-правового статусу командувача Національної гвардії України (підрозділ 1.2). Компаративістський метод забезпечив аналіз і оцінку вітчизняної та іноземної правової теорії і практики щодо функціонування інституту Національних гвардій в зарубіжних країнах (підрозділ 3.2). За допомогою методу прогнозування було окреслено перспективні напрямки вдосконалення організації взаємодії Національної

гвардії з військовими та правоохоронними органами (підрозділ 3.1). В роботі також було використано низку інших загальних та спеціальних методів наукового пізнання, які в сукупності дозволили комплексно підійти до досягнення мети дисертаційного дослідження.

З позитивного боку слід відмітити проведену автором роботу, направлену на збір емпіричної бази дослідження.

Емпіричну базу дослідження склали матеріали узагальнення практики діяльності Національної гвардії України за 2014-2021 рр., аналітичні довідки, звіти та довідково-інформаційні видання правоохоронних та військових органів.

У цілому *емпірична база дослідження* дозволяє оцінити висновки дослідження як репрезентативні. Теоретична частина дослідження достатнім чином пов'язана з емпіричними даними, які О.В. Пискун використав у своїй роботі. В узагальненому вигляді частина їх розміщена, як це й передбачають вимоги до дисертацій, у Додатках до роботи, що додатково свідчить на користь висновку про обґрунтованість зроблених в дисертації висновків і пропозицій.

Дисертантом використано достатній за обсягом масив загальнотеоретичної й спеціальної літератури за темою дослідження (247 джерел науково-теоретичного, навчального, методичного, нормативного, характеру). На користь досить високого рівня наукового дослідження свідчить той факт, що дослідник критично проаналізував позиції вчених, які приділяли увагу питанням адміністративно-правового статусу командувача Національної гвардії України.

Науковий апарат рецензованої дисертації достатньо високий. Матеріал викладено чітко, доступно, логічно послідовно, юридично грамотно. Коректно виділено головні положення.

Ці та інші показники свідчать про комплексну, цілісну, теоретично і практично значущу роботу, вказують, що сформульовані в дисертації наукові положення, висновки і рекомендації, які мають достатній ступінь наукової обґрунтованості та є достовірними.

Робота складається з анотації, вступу, трьох розділів, що містять вісім підрозділів, висновків, списку використаних джерел (247 найменувань на 23 сторінках) та п'яти додатків на 24 сторінках. Повний обсяг дисертації становить 247 сторінок, із них основний текст дисертації – 187 сторінок.

Структура дисертації О.В. Пискуна є логічно обґрунтованою, в достатній мірі узгодженою з визначеними здобувачем завданнями, об'єктом і предметом дослідження. Робота складається із вступу, трьох розділів, що містять вісім підрозділів, висновків, списку використаних джерел та додатків.

У першому розділі, який містить три підрозділи, розкрито правові та наукові проблеми адміністративно-правового статусу командувача Національної гвардії України.

Автор доходить обґрунтованого висновку про неоднозначність використання категорії «правовий статус» у науковій літературі та правозастосовній практиці. Окремі дослідники фактично ототожнюють адміністративно-правовий статус державного органу із статусом його керівника, що, на думку дисертанта, є помилковим судженням. Поряд із відсутністю єдиної наукової позиції щодо термінологічної визначеності, в контексті співвідношення понять правовий статус та правове положення, спірним також є питання щодо з'ясування «набору» елементів, які слугують передумовою формування адміністративно-правового статусу керівника державного органу. Уявляється, що характерними вимогами до формування адміністративно-правового статусу командувача НГУ є: обов'язкова наявність українського громадянства; наявність присвоєного у визначеному законом порядку звання, необхідність складення присяги військовослужбовця НГУ, наділення правом прийняття управлінських рішень тощо.

Дисертант слушно висновує, що особлива роль командувача НГУ у системі адміністративних правовідносин зумовлена наділенням його специфічними повноваженнями щодо реалізації функції подвійного підпорядкування, яка передбачає виконання покладених на очільника Національної гвардії обов'язків в мирний час у складі Міністерства внутрішніх

справ та в особливий період функціонування системи органів державного управління, з підпорядкуванням Головнокомандувачу Збройних Сил України. З огляду на вищевказану особливість здобувачем сформульовано поняття адміністративно-правового статусу командувача Національної гвардії України як систематизованої сукупності структурних елементів, таких як мета, завдання, функції, принципи, повноваження та юридична відповідальність, які спрямовані на врегулювання правового положення командувача НГУ, наділеного повноваженнями щодо реалізації подвійної управлінської функції щодо здійснення безпосереднього військового керівництва Національною гвардією України та головного органу військового управління.

У *другому розділі*, який містить три підрозділи, розкрито особливості правового положення та характеристика адміністративної правосуб'єктності командувача Національної гвардії України.

Дисертант доречно зазначає, що функції управлінської діяльності командувача НГУ виступають в якості конкретних напрямків організуючого впливу на специфічні військово-службові відносини, у вигляді прогнозування, планування, регулювання, координації та контролю. Визначено трирівневу структуру завдань командування Національної гвардії України. Поряд із організаційно-управлінськими завданнями, визначеними перед командуванням Нацгвардії та спрямованими на реалізацію управлінської функції командувача НГУ, а також спеціальними завданнями, які стоять перед оперативно-територіальними об'єднаннями НГУ та направлені на виконання функцій із забезпечення національної безпеки і оборони країни, нормативно-правовими актами визначено й стратегічні завдання, спрямовані на вдосконалення ефективності реалізації правоохоронних та військових функцій НГУ.

Беззаперечну наукову цінність представляє висновок про те, що повноваження командувача НГУ виступають головним елементом його адміністративно-правового статусу та центральним ланцюгом управлінської конструкції «структура державного органу – повноваження керівника – управлінське рішення», відповідно до якої законні та організаційно

обґрунтовані повноваження командування НГУ виступають результатом збалансованої й оптимальної структури Національної гвардії та чинять безпосередній вплив на якість та оперативність прийняття управлінських рішень, організація підготовки та виконання яких знаходиться у компетенції Департаменту персонального штабу Головного управління НГУ. Сформульовано визначення персонального штабу командувача НГУ як структурного підрозділу апарату Головного управління Національної гвардії України, призначеного для забезпечення реалізації повноважень командувача НГУ щодо координації діяльності структурних підрозділів апарату Головного управління, а також територіальних підрозділів Національної гвардії, підготовки комплексних управлінських рішень, контролю та перевірки їх виконання, забезпечення участі в роботі взаємодіючих і вищих колегіальних органів державної влади тощо.

Актуальними та своєчасними є пропозиції до адміністративного законодавства, а саме:

Розроблено проєкт Закону України «Про військову поліцію», призначення якої полягає у захисті життя, здоров'я, прав і свобод військовослужбовців Збройних Сил України та громадян, задіяних на військові збори, осіб цивільного персоналу Збройних Сил України при виконанні ними службових обов'язків або на території військових частин, організацій та установ, протидії злочинності, зміцнення законності, правопорядку та військової дисципліни, забезпечення безпеки дорожнього руху у Збройних Силах України та захисту інших правовідносин, що охороняються законом, в галузі оборони держави.

Розроблено проєкт Інструкції про взаємодію Сил безпеки щодо протидії кримінальним та адміністративним правопорушенням в особливий період, мета якої полягає у визначенні: суб'єктів реалізації державної політики у сфері протидії правопорушенням в особливий період; визначенні єдиного механізму виявлення, припинення, розкриття та розслідування правопорушень органами у складі Сил безпеки; організації розшуку та затримання злочинців під час дії

воєнного стану; координації діяльності щодо забезпечення публічного порядку та безпеки в особливий період тощо.

З метою законодавчого закріплення вимог до керівника, який обіймає посаду командувача Національної гвардії України, дисертантом надані слушні пропозиції щодо доповнення Закону України «Про Національну гвардію України» ст. 7-1 «Вимоги до керівника, який обіймає посаду командувача Національної гвардії України», наступного змісту: «Командувачем Національної гвардії України може бути призначений керівник, який: 1) відповідає спеціальним умовам вступу на службу в Національну гвардію; 2) має повну вищу військову або юридичну освіту; 4) має досвід роботи на керівних посадах у сфері військового управління не менш як п'ять років; 5) має досвід участі у бойових операціях».

Крім того, з метою надання військовослужбовцям Національної гвардії юрисдикційних повноважень щодо притягнення громадян до адміністративної відповідальності, автором запропоновано низку доповнень до Кодексу України про адміністративні правопорушення, які також є актуальними для науки адміністративного права:

Загальні висновки до дисертації в достатній мірі відображають одержані наукові результати. Висловлені ідеї, висновки й пропозиції О.В. Пискуна підтверджує та підкріплює емпіричними даними, наявними доктринальними позиціями з питань, що розглядаються.

Новизна наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих в дисертації визначається перш за все тим, що дисертація О.В. Пискуна є першим монографічним дослідженням, у якому комплексно, з використанням сучасних методів пізнання, урахуванням здобутків вітчизняної та зарубіжної адміністративно-правової науки розкрито особливості адміністративно-правового статусу командувача Національної гвардії України. У результаті проведеного дослідження сформульовано низку нових наукових положень і висновків, запропонованих особисто здобувачем, основними з яких є такі.

Уперше: визначено законодавчі вимоги до посади керівника Національної гвардії, до числа яких автором віднесено: відповідність спеціальним умовам вступу на службу в Національну гвардію; наявність повної вищої військової або юридичної освіти; наявність досвіду роботи на керівних посадах не менш як п'ять років; наявність досвіду участі у бойових діях; розроблено проєкт Інструкції про взаємодію Сил безпеки щодо протидії кримінальним та адміністративним правопорушенням в особливий період, мета якої полягає у визначенні: суб'єктів реалізації державної політики у сфері протидії правопорушенням в особливий період; визначенні єдиного механізму виявлення, припинення, розкриття та розслідування правопорушень органами Сил безпеки; організації розшуку та затримання злочинців в особливий період; координації діяльності щодо забезпечення публічного порядку та безпеки в особливий період тощо; визначено кваліфікуючі ознаки грубого дисциплінарного проступку, вчиненого військовослужбовцем Національної гвардії України, а саме: вчинення дисциплінарного проступку керівником органу військового управління Національної гвардії; вчинення дисциплінарного проступку під час несення служби в наряді; вчинення одного дисциплінарного проступку двома і більше військовослужбовцями; вчинення дисциплінарного проступку, пов'язаного з неправомірним застосуванням військовослужбовцем Нацгвардії фізичної сили, спеціальних засобів або вогнепальної зброї.

Удосконалено: поняття «командувач Національної гвардії України» «адміністративно-правовий статус командувача Національної гвардії», «керівник органу військового управління НГУ», «очільник правоохоронного органу», «командир військової частини НГУ»; розуміння спеціального адміністративно-правового статусу командувача НГУ, наділеного специфічними структурними елементами, які утворюють зміст його правового положення в системі військових та правоохоронних органів; систему суб'єктів реалізації державної політики у сфері протидії правопорушенням в особливий період, шляхом розроблення Інструкції про взаємодію сил безпеки щодо протидії кримінальним та адміністративним правопорушенням в особливий

період; зміст управлінської діяльності командувача НГУ, в процесі взаємодії Національної гвардії України з іншими військовими та правоохоронними органами; поняття персонального штабу командувача Національної гвардії України як структурного підрозділу апарату Головного управління НГУ, призначеного для забезпечення реалізації повноважень очільника НГУ щодо координації діяльності структурних підрозділів апарату Головного управління.

Набули подальшого розвитку: положення щодо необхідності розроблення Кодексу військової юрисдикції, значення якого обумовлено проблемами сучасної військово-правової політики, особливостями військової служби та специфікою адміністративно-правового статусу військовослужбовців; концепція стратегічного планування діяльності Національної гвардії України, яка має передбачати трьох етапний системний підхід реформування НГУ, з урахуванням: 1) реформи структури управління НГУ; 2) програми створення нової системи підготовки та навчання особового складу з урахуванням іноземного досвіду і досвіду участі НГУ у бойових операціях на Сході держави; 3) механізму забезпечення взаємодії НГУ з усіма силовими відомствами України, а також із силами НАТО; перелік вимог до формування адміністративно-правового статусу командувача НГУ, у вигляді: обов'язкової наявності українського громадянства; наявності присвоєного у визначеному законом порядку звання; необхідності складення присяги військовослужбовця НГУ; наділення правом прийняття управлінських рішень тощо.

На підставі проведеного дослідження О.В. Пискуном сформульовано низку пропозицій по внесенню змін і доповнень до чинного адміністративного законодавства.

Повнота викладення основних результатів дисертації в опублікованих наукових працях.

Результати дослідження повною мірою відображені в наукових фахових виданнях автора, зміст і характер яких відповідають вимогам МОН України, а

також виступах автора з доповідями основних положень дисертації на науково-практичних заходах, що в цілому свідчить про достатній рівень її апробації.

Основні положення дисертаційного дослідження опубліковано дисертантом у 5 наукових працях та 3 тезах доповідей на науково-практичних заходах.

Опубліковані О.В. Пискуном друковані праці достатньо повно відображають зміст основних положень і висновків дослідження та дозволяють науковій громадськості ознайомитися із ними.

Практичне значення одержаних результатів полягає в тому, що сформульовані висновки й пропозиції впроваджено та можуть використовуватися у: *науково-дослідній сфері* – результати дисертації можуть бути основою для подальшого підвищення ефективності адміністративно-правового статусу командувача Національної гвардії України (акт впровадження Донецького державного університету внутрішніх справ від 16 травня 2023 року); *сфері правотворчості* – висновки та пропозиції, що містяться в дисертації, можуть бути використані для вдосконалення чинного адміністративного законодавства, зокрема положень Кодексу України про адміністративні правопорушення, Кодексу цивільного захисту України, Законів України «Про Національну гвардію України», «Про Національну поліцію», «Про Дисциплінарний статут Збройних Сил України», «Про державну охорону органів державної влади України та посадових осіб» та підзаконних нормативно-правових актів, що регламентують організаційно-правове забезпечення діяльності Національної гвардії України; *правозастосовній сфері* – використання одержаних результатів дасть змогу покращити форми та методи управлінської діяльності командувача Національної гвардії України; *освітньому процесі* – положення й висновки дисертації знайшли застосування у викладанні дисциплін, «Адміністративне право», «Адміністративна відповідальність», «Адміністративна діяльність Національної поліції», «Поліцейська діяльність», а також при підготовці лекцій і навчальних посібників із цих дисциплін (акт впровадження Донецького державного

університету внутрішніх справ від 16 травня 2023 року).

Дисертацію оформлено відповідно до встановлених МОН України вимог, викладено літературною мовою, науковим стилем, текст належним чином відредаговано.

Даючи **позитивну** оцінку рецензованій дисертації, маю зауважити, що, як і будь-яка значна за обсягом і кількістю досліджуваних проблем наукова праця, вона має й **окремі суперечливі або дискусійні положення**, які потребують додаткової аргументації або пояснень здобувача під час публічного захисту:

1. У підрозділі 1.2. «Поняття, правова природа та ознаки адміністративно-правового статусу командувача Національної гвардії України» (стор. 51) дисертант висловлює помилкове твердження про те, що основоположним структурним елементом адміністративно-правового статусу військовослужбовця НГУ є його права і свободи. У теорії адміністративного права сформовано усталену концепцію, відповідно до якої адміністративно-правовий статус являє собою сукупність елементів, які характеризують правове положення органу чи посадової особи в системі публічного управління. Відтак, права і свободи не можуть бути структурним елементом адміністративно-правового статусу командувача Національної гвардії України.

2. У висновках (стор. 196) автором пропонується доповнити розділ I Порядку проведення службових розслідувань у Національній гвардії України поняттям грубого дисциплінарного проступку, як умисної дії або бездіяльності, вчиненої всупереч принципам і завданням організації несення служби в Національній гвардії України, наслідком якої стало заподіяння істотної шкоди особі, суспільству або державі, а рівно посягання на організацію військового управління. Разом з тим, у підрозділі 2.3. «Юридична відповідальність як гарантія забезпечення законності в діяльності командувача Національної гвардії України» (стор. 135), дисертант звертає увагу на відсутність зазначеної дефініції й у Дисциплінарному статуті Збройних Сил України, у зв'язку з чим, і санкція за вчинення грубого дисциплінарного проступку може визначатися суб'єктом накладення дисциплінарного стягнення довільно, на власний розсуд. Відтак, на

нашу думку, відповідні доповнення, передовсім, мають бути внесені у законодавчий акт.

3. Виходячи з назви підрозділу 3.2. «Організація управління органами Національної гвардії в зарубіжних країнах», недостатньо розкритим залишається питання щодо можливості запозичення позитивного зарубіжного досвіду організації функціонування Національних гвардій у національне законодавство.

4. У підрозділі 2.1. «Мета, завдання й функції як структурні елементи адміністративно-правового статусу командувача Національної гвардії України» (стор. 99), на підставі аналізу змісту основних функцій управління автор висновок, що підготовка та прийняття управлінського рішення, в контексті реалізації функції планування, означає, передовсім, практичну роботу командувача Національної гвардії щодо постановки цілей та завдань, а також розроблення заходів, спрямованих на досягнення поставленого результату. Зазначене твердження потребує додаткової аргументації.

Загальний висновок по дисертації. Ґрунтуючись на викладеному вважаю, що тема дисертації Пискуна Олександра Валерійовича «Адміністративно-правовий статус командувача Національної гвардії України» є актуальною. Аналіз тексту дисертації свідчить про відсутність порушення автором вимог академічної доброчесності. У роботі наявні посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримано вимоги норм законодавства про авторське право; надано достовірну інформацію про результати наукової діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації. Зокрема, у рецензованій праці не виявлено ознак академічного плагіату, фабрикації, фальсифікації тощо.

Викладені в дисертації рекомендації та конкретні пропозиції є теоретично обґрунтованими та аргументованими, хоча і не позбавлені дискусійності. Висновки та рекомендації, отримані під час дослідження, мають важливе практичне й теоретичне значення для науки адміністративного права та

правозастосовної практики.

Основні положення дисертації з належним ступенем повноти були відображені автором у наукових статтях, підготовлених та опублікованих автором дисертації, кількість і якість яких відповідає вимогам щодо публікацій, зарахованих за темою дисертації. Таким чином, дисертація, представлена **Пискуном Олександром Валерійовичем**, є самостійним завершеним науковим дослідженням, в якому отримані нові науково обґрунтовані результати, спрямовані на вирішення наукового завдання, яке має істотне значення для розвитку науки адміністративного права.

У підсумку необхідно зазначити, що дисертація на тему: «Адміністративно-правовий статус командувача Національної гвардії України» відповідає вимогам Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах), затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 року № 261 (зі змінами), Тимчасового порядку присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 6 березня 2019 р. № 167 (з відповідними змінами), а також Вимогам до оформлення дисертації, затвердженим Наказом Міністерства освіти і науки України № 40 від 12 січня 2017 року, а її автор – **Пискун Олександр Валерійович** – на основі публічного захисту заслуговує на присудження йому наукового ступеня доктора філософії з галузі знань 08 «Право», за спеціальністю 081 «Право».

Офіційний опонент –

**Начальник факультету забезпечення державної безпеки
Київського інституту Національної гвардії України
доктор юридичних наук, професор**

Олександр КОБЗАР

« ____ » _____ 2023 року

